Tafsiira Suuratu Ar-Ruum-Kutaa 13

Description

Badiin Lafaa fi Galaana irratti Mulâ€™atee

Yeroo amma akkuma beekkamu, lafaa fi galaana keessatti badiin (fasaanni) garmalee baayâ€™ate jira. Sababni badii kanaa maali jedhamee yoo gaafatamee wanta harki namaa hojjateedha. Mee dhugaa kana aayah tana keessatti haa ilaallu:

ظَهَرَ ٱلْفَسَادُ فِى ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِى ٱلنَّاسِ لِيُذِيقَهُم
بَعْضَ ٱلَّذِى عَمِلُوا۟ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤١﴾

â€œ**Sababa harki namootaa hojjateen lafaa fi galaana keessatti fasaanni mulâ€™ate. Kanaafu, akka isaan deebiâ€™aniif [adabbii] wanta garii isaan hojjatanii isaan dhandhamsiisa.â€•** Suuratu Ar-Ruum 30:41

Fasaanni jechuun haalli badaa taâ€™uudha. Fasaanni faallaa fooyyaâ€™iinsaati. â€œ**Sababa harki namoota hojjateenâ€•** jechuun sababa cubbuu, dilii fi badii namoonni hojjataniin lafaa fi galaana keessatti fasaanni mulâ€™ate. Fasaanni kuni lafa keessatti roobni xiqqaachuu, hoongeen argamuu, dhibeen baayâ€™achuu, qilleensi baramaan faalamu fi kkf. Galaana keessattis qurxumiileen duâ€™uu fi kanneen biroo. [1]

Sababa namoonni cubbuu fi badii hojjataniin haalli jireenya isaanii badaa taâ€™a. Cubbuun hundarra guddaan shirkiidha.

â€œKanaafu, akka isaan deebiâ€™aniif [adabbii] wanta garii isaan hojjatanii isaan dhandhamsiisa.â€• Kana jechuun maâ€™asiyaa irraa buqqaâ€™anii gara Rabbii akka deebiâ€™aniif adabbii hojii isaanii isaan dhandhamsiisa. Fkn, hoongen adabbii hojii isaaniiti. Sababa isaan cubbuu hojjataniin hoongee isaanitti buusa. Kanaafu, gara Rabbii deebiâ€™anii akka jireenyi isaanii fooyyoftuuf hoonge isaanitti buusa.

Faaydaa aayah tana irraa argatan keessaa:
Faayda tokkoffaa: sababni jireenya keessatti haalli namoota baduu (fasaadaa) hojii ilma namaati. Rabbiin oltaâ€™aan akkana waan jedheef: â€œ**Sababa harki namootaa hojjateenâ€•** Kanarratti dabalatee jechi Rabbii oltaâ€™aa ni agarsiisa:

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ ٱلْقُرَىٰٓ ءَامَنُوا۟ وَٱتَّقَوْا۟ لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَـٰتٍ مِّنَ
ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ وَلَـٰكِن كَذَّبُوا۟ فَأَخَذْنَـٰهُم بِمَا كَانُوا۟
يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾

â€œ**Osoo warri magaalootaa amananii fi Rabbiin sodaatanii, silaa samii fi dachii irraa barakaa isaan irratti bannaa turre. Garuu isaan ni kijibsiisan, kanaafu wanta hojjataa turaniif isaan qabne. â€•** Suuratu Al-Aâ€™araaf 7:96

Samii fi dachii irraa barakaa isaaniif banuun samii irraa rooba roobsuu fi dachii keessaa biqiltoota biqilchuudha. â€œ**kanaafu wanta hojjataa turaniif isaan qabne.â€•** Sababa hojii badaa hojjataa turaniif adabbiin, balaa fi barakaa dhabamsiisuun isaan qabne.

Faayda 2ffaa: namoonni sababa malee akkanumatti hin adabaman. Rabbiin oltaâ€™aan waan akkana jedheef, **â€œsababa harki namootaa hojjateen.â€•** Kanarraa faaydan biraa ni baha: namni adabbiin akka isarraa kaâ€™u barbaade gara Rabbii haa deebiâ€™u (haa tawbatu). ***Tawbachuun sababoota adabbii ittiin namarraa kaâ€™uu fi mindaa ittiin argatan keessaa tokko.*** Kanaafi Huud ummata isaatiin akkana jedhe:

وَيَـٰقَوْمِ ٱسْتَغْفِرُوا۟ رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوٓا۟ إِلَيْهِ يُرْسِلِ ٱلسَّمَآءَ
عَلَيْكُم مِّدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا۟
مُجْرِمِينَ ﴿٥٢﴾

â€œYaa Ummata kiyya! Gooftaa keessan araarama kadhaa, ergasii gara Isaatti tawbadhaa. **Bokkaa walitti dhaabbataa godhee isiniif ergaa. Humna keessan irrattis humna isiniif dabalaa. Yakkamtoota taatanii irraa hin garagalinaa.**â€• (Suuratu Huud 11:52)

Faayda 3ffaa-Tarii adabbiin gara Rabbiitti deebiâ€™uuf sababa taâ€™uu dandaâ€™a. â€œ**akka isaan deebiâ€™aniifâ€•** waan jedheef.[2]

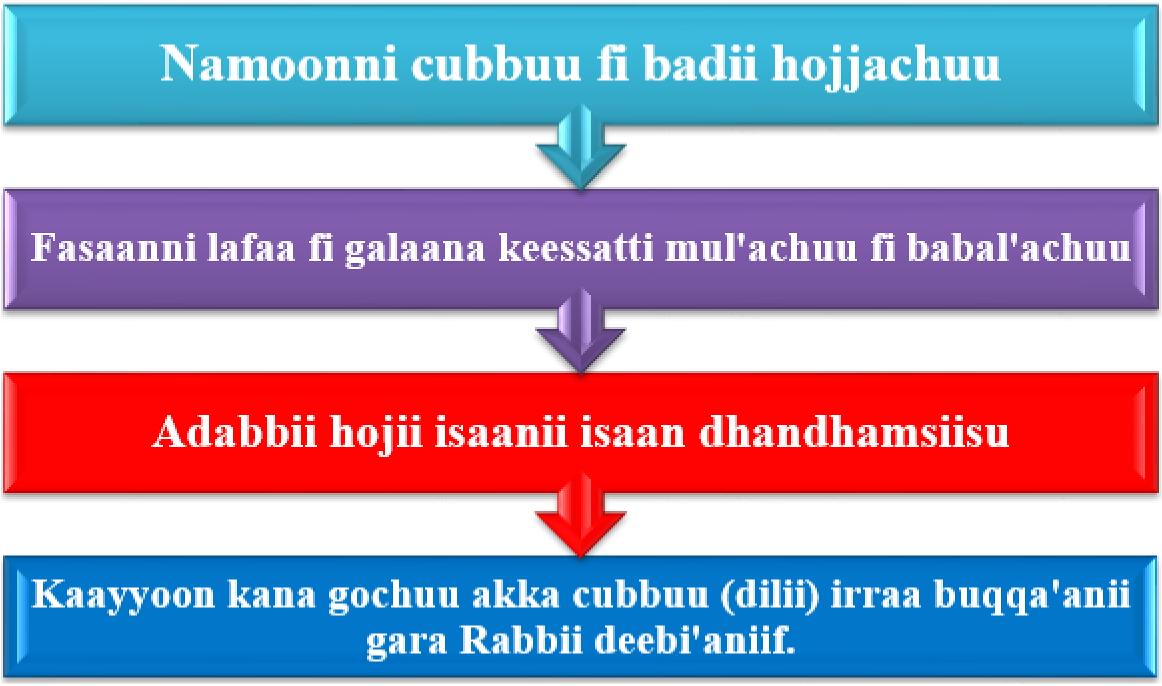

Dachii Keessa Deemun Warra badan ilaalu fi barnoota irraa fudhachu

قُلْ سِيرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ فَٱنظُرُوا۟ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلُ ۚ كَانَ
أَكْثَرُهُم مُّشْرِكِينَ ﴿٤٢﴾

Jedhi, â€œDachii keessa deematii xumurri warra duraanii akkam akka ture ilaalaa. Irra hedduun isaanii mushrikoota turan.â€• Suuratu Ar-Ruum 30:42

Kana jechuun, yaa nama gara haqaatti namoota waamu hoo! Mushrikootaan akkana jedhi, â€œdachii keessa deematii iddoo jireenyaa namoota isiniin dura Rabbiitti kafaranii fi Ergamtoota Isaa kijibsiisanii ilaalaa. Xumurri dhimma isaaniitii fi booddeen Ergamtoota Rabbii kijibsiisuu fi kufrii isaanii akkam turee? Adabbiin isaan hin balleessinee? Warra isaan booda dhufaniif barnoota hin goonee? â€œ**Irra hedduun isaanii mushrikoota turanâ€•** kana jechuun sababa irra hedduun isaanii Rabbiin waliin waan biraa gabbaraa turaniif ni badan (dachii irraa ni duguuggaman).[3]

Dachii keessa deemuun takkaa qaaman taâ€™a takkaa immoo qalbiin taâ€™a. Qaaman dachii keessa deemu jechuun miilan deemuun iddoo namoonni kunniin itti badan ilaalanii barnoota irraa fudhachuudha. Qalbiin deemuun immoo seenaa isaanii dubbisuun xumurri isaanii akkam akka ture itti xinxalluudha.[4]

â€œ**Irra hedduun isaanii mushrikoota turanâ€•** yommuu jedhu shirkii irraa akeekachiisa. Yaa namoota shirkii hojjattan! Akkuma ummata isiniin duraa shirkii hojjachuu yoo itti fuftan, xumurri

keessan akkuma xumura isaanii taâ€™aatii of eeggadhaa.

Guyyaan Qiyaamaa dhufuun Dura Amanti Qajeelaa (Islaama) sirritti qabadhu

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ ٱلْقَيِّمِ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِىَ يَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهُۥ مِنَ ٱللَّهِ ۖ
يَوْمَئِذٍ يَصَّدَّعُونَ ﴿٤٣﴾

â€œ**Guyyaan deebisaan isaaf hin jirre Rabbiin irraa dhufuun dura fuula kee amantii qajeelaaf qajeelchi. Guyyaa san addaan fooyamu.â€•** Suuratu Ar-Ruum 30:43

Kana jechuun Guyyaan Qiyaamaa Rabbiin irraa dhufuun dura amanti qajeelaa gadi dhaabuuf qalbii keetiin itti garagalii, fuula keetin itti qajeeli, qaama keetin carraaqi, Kanaafu ajajoota fi dhoowwaa isaa ciminnaan hojii irra oolchi. Keessaa fi alaan dirqamoota isaa bakkaan gahi. Guyyaan deebisaan isaaf hin jirre Rabbiin irraa dhufuun dura yeroo, jireenyaa fi dargaggummaa kee saamadhu.

Amantiin qajeelaan kuni Islaama. Guyyaan deebisaan isaaf hin jirre immoo Guyyaa Qiyaamaati. Guyyaan kuni dhufnaan eenyullee isa deebisuu hin dandaâ€™u. Namoonni hojii gaggaarii lamuu irra deebiâ€™anii akka hojjataniif carraan isaaniif hin kennamu. Kana irra, yeroon hojii xumuramee jira. Jazaa malee homtu hin hafne. â€œ**Guyyaa san addaan fooyamu.**â€• Guyyaa san namoonni hojii isaanii irratti hundaaâ€™e garee adda addaatti qoqqoodamu. Warri ibiddaa hojii isaanii irratti hundaaâ€™e garee gareen gara ibiddaa oofamu. Warri Jannataas hojii isaanii irratti hundaaâ€™e garee gareen gara Jannataa oofamu.[5]

Kitaabban wabii:

[1] Tafsiir Muyassar-408, Tafsiir Tahriir wa tanwiir-21/110-111
[2] Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ar-Ruum, fuula-257-259
[3] Tafsiir Xabarii-18/514, Zaadul Masiir-1096
[4] Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ar-Ruum, fuula-262
[5] Tafsiir Saâ€™adi-755, Maâ€™aariju Tafakkuri wa daqaaâ€™iqu tadabburi-15/171

Date Created
September 20, 2020
Author
admin